

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา ของนักศึกษา
ในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน” ผู้วิจัยดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา
(Research and Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำทางการกีฬาที่พึงประสงค์ และภาวะผู้นำทางการกีฬาที่
เป็นจริง ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

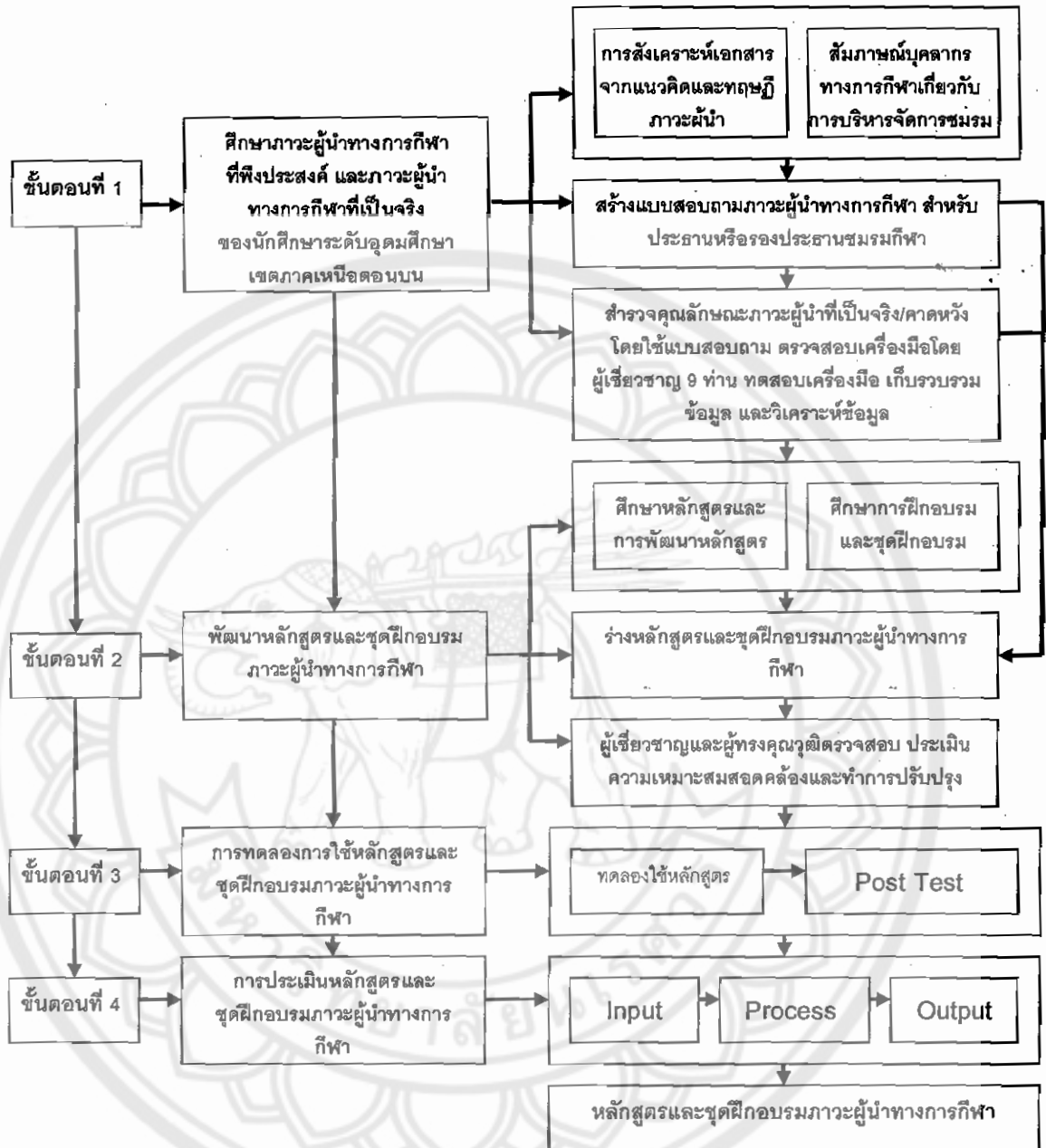
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองการให้หลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

จากขั้นตอนทั้ง 4 ผู้วิจัยได้สรุปดังภาพ 13

ภาพ 13 ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากภาพ 13 จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำทางการกีฬาที่พึงประสงค์ และภาวะผู้นำทางการกีฬาที่เป็นจริง ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร ที่เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาภาวะผู้นำ

1.1.1 การศึกษาความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ

1.1.2 การศึกษาการเกิดภาวะผู้นำ

1.1.3 การศึกษารูปแบบของผู้นำ

1.1.4 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1.1.5 การศึกษาวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำ

1.1.6 การศึกษาภาวะผู้นำทางการกีฬา

1.2 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำ

การศึกษาและสังเคราะห์เอกสารในเรื่องภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Kotter (1982) ซึ่งได้แบ่งคุณลักษณะภาวะผู้นำออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย คุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ อารมณ์ และแรงจูงใจ จากนั้นได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำ จากนักวิจัย 19 ท่าน มาเข้ากรอบแนวคิดภาวะผู้นำตามทฤษฎีของ Kotter

1.2.1 การตรวจคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬาที่พึงประสงค์ โดยตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬาแต่ละด้านตามแนวคิดของ Kotter ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

1.2.2 คัดเลือกและกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านผู้นำทางการกีฬา ดังนี้

1.2.2.1 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก

1.2.2.2 มีประสบการณ์ทางการกีฬาไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2.2.3 ทำงานเกี่ยวกับการกีฬาไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2.3 ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬาที่พึงประสงค์ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.4 ผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และนัดหมายวันเวลาเพื่อรับผลการตรวจสอบกลับคืน

1.2.5 นำผลการตรวจสอบที่ได้รับกลับคืนแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การสัมภาษณ์ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้นำทางการกีฬาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 17 คน จาก 17 สถาบัน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์บุคลากรทางการกีฬาที่ทำหน้าที่ดูแลชมรมกีฬา ของ นักศึกษา ให้ครอบคลุมถึงประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 บุคลิกความเป็นผู้นำของประธานหรือรองประธานชมรมกีฬาส่วนใหญ่ใน สถาบันอุดมศึกษา เช่น เป็นคนที่ชอบใช้อำนาจกับสมาชิกภายในชมรมตัดสินใจด้วยตนเอง การรับ ฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมทีม เป็นผู้นำที่ทำตัวตามสบายไม่กระตือรือร้น การให้เสรีภาพในการ ทำงานกับสมาชิกภายในชมรม หรือให้สมาชิกภายในชมรมมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น ดำเนินการอย่างบริสุทธิ์ หรือประธานชมรมกีฬามีการปรับเปลี่ยนการบริหารไปตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลง

2.1.2 การบริหารจัดการภายในชมรมกีฬา ปัญหาการบริหารชมรม การบริหาร สมาชิกในชมรมกีฬา การบริหารเงินที่ได้รับการสนับสนุน การบริหารวัสดุสิ่งของอุปกรณ์กีฬา ภายในชมรม การบริหารจัดการทั่วไปเกี่ยวกับชมรม การบริหารการจัดการแข่งขันหรือการบริหาร การเข้าร่วมการแข่งขัน

2.1.3 คุณลักษณะของผู้นำทางการกีฬา ในด้านความคิด ด้านความรู้ ด้าน บุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านอารมณ์ และด้านแรงจูงใจ

2.1.4 การคัดเลือกประธานชมรมกีฬา มีวิธีการเลือก และผู้คัดเลือกโดยใคร

2.1.5 วิธีการเพื่อให้ประธานหรือรองประธานชมรมกีฬา มีภาวะผู้นำทางการ กีฬาดีขึ้น ข้อคำถามในประเด็นนี้เพื่อสอบถามวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬาสำหรับประธาน หรือรองประธานชมรมกีฬา ในระดับอุดมศึกษา

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมถึงประเด็นการสัมภาษณ์ในข้อที่ 2.1

2.3 การกำหนดคุณสมบัติผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

2.3.1 มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาด้านการศึกษา มาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

2.3.2 หรือเป็นผู้ฝึกสอนหรือเป็นผู้ช่วยผู้ฝึกสอนหรือเป็นผู้จัดการทีมให้กับทีม กีฬาของชมรมกีฬาในระดับอุดมศึกษา มาแล้วอย่างน้อย 5 ปี

2.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความเป็นไปได้ของแบบสัมภาษณ์โดย การทดลองใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน และมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ที่

การสัมภาษณ์จริง โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่าครอบคลุมตรงตามประเด็น ความเหมาะสมของภาษา

2.5 นำไปสัมภาษณ์กับผู้ที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือ ตอนบน สถาบันละ 1 ท่าน รวม 17 ท่าน (รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์อยู่ในภาคผนวก ก)

2.6 นำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์และสรุป นำเสนอในภาคผนวก ก

3. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องของคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา จำนวน 2 ท่าน ด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน ด้านบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และทางด้านกิจกรรมกีฬาของนักศึกษา จำนวน 3 ท่าน รวม 9 ท่าน

3.1 การคัดเลือกและกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิทางการกีฬา ที่จะให้ข้อมูลในการศึกษารุ่นนี้ เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านผู้นำด้านการกีฬา สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบความสอดคล้องคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬาอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา จำนวน 2 ท่าน

- 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก
- 2) มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา

ในระดับอุดมศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกรวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน

- 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก
- 2) มีประสบการณ์ในการสอนวิชาวิจัยและหรือการประเมินผลทางการศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.1.3 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน

- 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก
- 2) มีประสบการณ์ในการสอนวิชาทางการบริหารการศึกษา มาแล้ว

ไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.1.4 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกิจกรรมกีฬาของนักศึกษา จำนวน 3 ท่าน

- 1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก

2) เป็นผู้บริหารในระดับหัวหน้างานขึ้นไปที่ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมกีฬา ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารงานกีฬาอย่างน้อย 10 ปี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 9 ท่าน

3.2.2 ติดต่อโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อขอให้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนภาษาที่ใช้

3.2.3 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรและ ส่งแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4 ติดต่อนัดวันให้ผู้เชี่ยวชาญส่งแบบประเมินกลับคืน

4. ทำการสำรวจภาวะผู้นำทางการกีฬา ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือ ตอนบน มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสภาพภาวะผู้นำทางการกีฬาที่เป็นจริง ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน และจัดเรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬาที่ต้องได้รับการพัฒนา โดยทำการศึกษาจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาที่เป็นผู้นำทางการกีฬา ได้แก่ ประธาน หรือรองประธานชมรมกีฬาต่าง ๆ ที่สังกัดในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แบ่งสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบนออกเป็น 8 จังหวัด จำนวน 17 สถาบัน 4 วิทยาเขต (กลุ่มพัฒนาเครือข่ายอุดมศึกษา, 2548) รายละเอียดในภาคผนวก ข

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Darwin Hendel (2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 ชมรม จาก 117 ชมรม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากสถาบันอุดมศึกษามาครั้งละ 1 สถาบัน ซึ่งต้องรวมให้ได้จำนวน ไม่น้อย 92 ชมรม โดยผลการจับฉลาก ผลการเลือกตัวอย่างดังตาราง 3 (วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง และวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ไม่มีชมรมกีฬา ทำให้ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข เพราะฉะนั้นไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการจับฉลากได้)

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียด	จำนวน (คน)														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
มหาวิทยาลัย															
จำนวนชมรม	26	16	17	4	6	4	6	3	5	6	3	4	5	8	4
ผลการจับฉลาก	/	/	/		/		/	/	/	/	/	/			
จำนวนตัวอย่างรวม	26	16	17		6		6	3	5	6	3	4			
	92														

รายชื่อมหาวิทยาลัยที่นำมาศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยาเขตภาคพายัพ
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยาเขตเชียงราย
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยาเขตน่าน
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยาเขตลำปาง
11. มหาวิทยาลัยพายัพ
12. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
13. วิทยาลัยพาริอีส์เทอร์น
14. วิทยาลัยโยนก
15. วิทยาลัยกรุงธนเชียงราย

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะผู้นำทางการกีฬาที่จะนำมาสร้างหลักสูตรชุดฝึกอบรบภาวะผู้นำทางการกีฬา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาที่เป็นผู้นำทางการกีฬา

แบบสอบถามสถานภาพทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เช่น ตำแหน่ง ชั้นปี ชมรมกีฬา มหาวิทยาลัย ประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวของ ลิเคอร์ท (Likert) ผู้วิจัยได้ใช้คุณลักษณะภาวะผู้นำของ Kotter 6 คุณลักษณะหลัก ประกอบด้วยคุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ อารมณ์ และแรงจูงใจ และดัดแปลงข้อความให้เข้ากับภาวะผู้นำทางการกีฬา โดยอ้างอิงจากการวิเคราะห์คำสำคัญจากคุณลักษณะภาวะผู้นำจากเอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการ 19 ท่าน และการสัมภาษณ์บุคลากรที่ทำงานใกล้ชิดกับการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาทางด้านกีฬา ในสถาบันอุดมศึกษา

4.4 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4.4.1 แบบสอบถามส่วนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา ให้น้ำหนักแบบ สอบถามเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ (เบญจพร แก้วมีศรี, 2545, หน้า 102)

คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา	น้ำหนักคะแนน
บ่อยมาก	5
ค่อนข้างบ่อย	4
บางครั้ง	3
นานนานครั้ง	2
ไม่เคย	1

4.4.2 วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	มีภาวะผู้นำทางการกีฬาในระดับดีมาก
3.50-4.49	มีภาวะผู้นำทางการกีฬาในระดับดี
2.50-3.49	มีภาวะผู้นำทางการกีฬาในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีภาวะผู้นำทางการกีฬาในระดับน้อย
1.00-1.49	มีภาวะผู้นำทางการกีฬาในระดับน้อยมาก

4.5 การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ในขั้นนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และขอคำแนะนำก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์ 7 : 9 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งเพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์พิจารณาเดียวกันกับการสังเคราะห์เอกสารในข้อ 3.1

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษาด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทางมหาวิทยาลัยนเรศวร ทั้งนี้ผู้วิจัยให้ผู้ประสานงานดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งประธานหรือรองประธานในชมรมกีฬาของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ และผู้วิจัยได้นัดวันเวลาและรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้ :

4.6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เท่านั้น

4.6.2 ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วรวมคะแนนจำแนกตามด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ

4.6.3 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows Version 11.0 ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาที่เป็นผู้นำทางการกีฬา หาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับและจำแนกตามด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ จากนั้นจัดลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนจากน้อยไปมาก เพื่อพิจารณาว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำใดต่ำสุด และรองลงมา ตามลำดับ

4.6.4 คัดเลือกคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สมควรนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา โดยพิจารณาให้ความสำคัญมากจากค่าเฉลี่ยในด้านที่ต่ำสุดไปหามากสุด นำมาเขียนร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมและชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

1.1.1 การศึกษาความหมายของหลักสูตร

1.1.2 การศึกษาความสำคัญของหลักสูตร

1.1.3 การศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร

1.1.4 ประเภทของหลักสูตร

1.1.5 การศึกษาความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

1.1.6 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1.7 การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

1.2 การศึกษาการฝึกอบรมและชุดฝึกอบรม

1.2.1 การศึกษาความหมายของการอบรม

1.2.2 การศึกษาวัตถุประสงค์และจุดประสงค์ของการฝึกอบรม

1.2.3 การศึกษาประโยชน์ของการฝึกอบรม

1.2.4 การศึกษาประเภทของการฝึกอบรม

1.2.5 การศึกษาเทคนิคการฝึกอบรม

1.2.6 การศึกษาความหมายของชุดฝึกอบรม

1.2.7 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกอบรม

1.2.8 การศึกษากระบวนการและขั้นตอนการสร้างชุดฝึกอบรม

1.2.9 การศึกษาการประเมินผลและการติดตามผลการฝึกอบรม

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและชุดฝึกอบรม

2. ผู้วิจัยเขียนร่างโครงสร้างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา สำหรับ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา 6 ด้าน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Kotter ประกอบด้วย การพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬาด้านความรู้ทักษะ ด้านความคิด ด้านแรงจูงใจ ด้านอารมณ์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งหลักสูตรที่สร้างขึ้นใช้สำหรับผู้นำทางการกีฬาที่เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขตภาคเหนือตอนบน เพราะเนื้อหาในหลักสูตรนำการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำทางการกีฬาที่พึงประสงค์และคุณลักษณะภาวะผู้นำที่เป็นจริง ที่สำคัญและที่ควรปรับปรุงมาสร้างเนื้อหาในหลักสูตร โดยใช้เทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องในรูปแบบการฝึกอบรม โดยแบ่งโครงสร้างหลักสูตรเป็น 4 ส่วน คือ

2.1 ตัวหลักสูตร หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ

2.1.1 สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการเขียนบรรยายการเชื่อมโยงสารสนเทศที่แสดงถึงสภาพปัญหาทางด้านภาวะผู้นำทางการกีฬา และสภาพปัจจุบันในแต่ละด้าน คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน เพื่อให้มองเห็นความจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการกีฬา

2.1.2 หลักการของหลักสูตร เป็นแนวคิดหรือแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สามารถบรรลุผลด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักการของหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยเขียนโดยอาศัยสารสนเทศจากกรอบแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา

2.1.3 เป้าหมายของหลักสูตร เป็นผลหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาหลังจากเข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา

2.1.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นผลหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่แยกย่อยมาจากเป้าหมายของหลักสูตร ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เป็นผู้นำทางการกีฬา หลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา

2.1.5 เนื้อหาสาระและระยะเวลา เนื้อหาสาระ หมายถึง ข้อมูล ความรู้ หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรมาให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งขอบข่ายของเนื้อหาสาระในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำมาจากผลการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 และได้จากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจากการศึกษาเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ ในส่วนของระยะเวลา หมายถึง เวลาทั้งหมดที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร รวมถึงเวลาในการจัดกิจกรรมของแต่ละเนื้อหา ระยะเวลาที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเองตามความเหมาะสม

2.1.6 วิธีการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเลือกวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาที่กำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนี้ใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธีผสมผสานกัน และมีการบูรณาการเทคนิคการปรับพฤติกรรม กระบวนการเรียนการสอน และการฝึกคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.7 กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษานั้น ผู้วิจัยใช้หลักการคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีการสอน
- 2) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้นๆ ในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
- 3) เน้นให้นักศึกษาได้ใช้กระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ ได้แก่ การรับรู้ และตอบสนองอย่างมีสติ การสร้างความเข้าใจและนำไปใช้ การคิดและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 4) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้สึก และความคิดเห็น
- 5) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 6) เหมาะสมกับวัยของนักศึกษา

2.1.8 สื่อการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ช่วยนำพาความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนต้องการ โดยมีหลักการพิจารณา ดังนี้

- 1) การตอบสนองวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- 2) ความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน
- 3) ความเหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา

2.1.9 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดผล หมายถึง การกำหนดค่าแก่คุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นในด้านปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งในการวัดผลและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยยึดหลักว่าเทคนิควิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จะต้องมีความสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) มีความหลากหลาย
- 2) สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน
- 3) ช่วยตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้จริง
- 4) สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้
- 5) สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตร

คู่มือวิทยากร ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีดังนี้

2.2.1 ชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา เป็นเอกสารเกี่ยวกับการวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ซึ่งชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาในแต่ละชุดประกอบด้วย

- 1) ลำดับที่ของชุดฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม
- 2) เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม
- 3) แนวคิด
- 4) จุดประสงค์
- 5) สาระการเรียนรู้
- 6) กระบวนการเรียนรู้
- 7) สื่อ/อุปกรณ์
- 8) การประเมินผล
- 9) เอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบงานและเฉลยใบงาน

ซึ่งในแต่ละชุดฝึกอบรมจะมีเอกสารที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ครบถ้วนรวมทั้งเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.2.2 คู่มือสำหรับนักศึกษา เป็นเอกสารที่ประกอบด้วย ตารางการฝึกอบรม เนื้อหาหลักสูตร ชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาในแต่ละชุด ประกอบด้วย

- 1) ลำดับที่ของชุดฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม
- 2) เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม
- 3) แนวคิด
- 4) จุดประสงค์
- 5) สาระการเรียนรู้
- 6) กระบวนการเรียนรู้
- 7) สื่อ/อุปกรณ์
- 8) เอกสารประกอบการฝึกอบรมและใบงาน

3. การประเมินโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

การประเมินโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา สำหรับ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย การประเมิน 2 ส่วน คือ

3.1 การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร การพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา (ในส่วนตัวหลักสูตร)

3.2 การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบของโครงร่างชุด ฝึกอบรมในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการกีฬา

การดำเนินงานในการประเมินโครงร่างหลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ประเมินโครงร่างหลักสูตร

การประเมินโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมทั้ง 2 ส่วน ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น ใช้ผู้ ประเมินรวม 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ด้านบริหารการ กีฬา 1 ท่าน ด้านบริหารการศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ 1 ท่าน ด้านพลศึกษา สังคมวิทยาการ กีฬาและวิทยาศาสตร์การกีฬา 1 ท่าน และด้านการวิจัยทางการศึกษา 1 ท่าน (ดังรายชื่อใน ภาคผนวก ข)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการ กีฬา มีดังต่อไปนี้

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึก อบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา (ตัวหลักสูตร) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 3 อันดับ ดังนี้

หลักการให้คะแนน

3 หมายถึง องค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก

2 หมายถึง องค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1 หมายถึง องค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ได้ค่าเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไปถือว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (ภาควิชา ประเมินผลและวิจัยการศึกษา, 2541)

ตัวอย่าง แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
0	ระบุปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพภาวะผู้นำทางการกีฬา			
00	หลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ได้จริง			

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบของโครงร่างชุดฝึกอบรม มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร

ตัวอย่าง แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
0	จุดประสงค์ปลายทางมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผล			
00	กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละด้านน่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ			

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินโครงร่างหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องกันของโครงร่างหลักสูตรทั้ง 2 ส่วน ผู้วิจัยประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ 3.2

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินโครงร่างหลักสูตรชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบโครงร่างหลักสูตร (ตัวหลักสูตร) แบบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกันขององค์ประกอบของโครงร่างแผนการฝึกอบรม ดังนี้

4.1.1 ตรวจสอบให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น ดังข้อ 3.2.1

4.1.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญ

4.1.3 พิจารณาความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดในแต่ละข้อความตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา หรือประเด็นอื่น ๆ ตามข้อเสนอแนะที่ระบุไว้ในแบบประเมิน และการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญอย่างไม่เป็นทางการเพิ่มเติม

5. การแปลผลจากแบบประเมินความเหมาะสม

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2.50-3.00	มีความเหมาะสมในระดับมาก
1.50-2.49	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.00-1.49	มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองการใช้หลักสูตรและชุดฝึกอบรม

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถานที่ทดลองใช้หลักสูตรชุดฝึกอบรม เหตุผลในการเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพราะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาหลักในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีชมรมกีฬามากที่สุด ประกอบด้วย ชมรมกีฬาประเภทต่าง ๆ 26 ชนิดกีฬา และชมรมกีฬาที่สังกัดแต่ละคณะ 17 ชมรม รวมทั้งสิ้น 43 ชมรม
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้วิธีการรับสมัครโดยสมัครใจจากนักศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งประธาน หรือรองประธานชมรมกีฬา จำนวน 20 คน และแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้จะใช้ในการทำวิจัย โดยใช้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถานที่ทดลอง รวมทั้งผลประโยชน์ต่างๆ ที่นักศึกษาจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ด้วย
3. กำหนดวัน เวลา และตารางฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้หลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนซึ่งทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้ทางผู้วิจัยประสานงานไปยังงานกีฬา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อหาช่วงวันเวลาและสถานที่ในการทดลองใช้หลักสูตรดังกล่าว และทำหนังสือแจ้งไปยังชมรมกีฬาต่าง ๆ ให้ประธานชมรมกีฬาและหรือตัวแทนเข้าร่วมในการอบรมหลักสูตร โดยได้ร่วมกันกำหนดตารางการฝึกอบรมตามหลักสูตร ดังนี้

วันที่ 1

09.00-09:30 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
09.30-10.00 น.	คุณลักษณะที่ดีของผู้นำทางการกีฬา
10.00-10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15-11.15 น.	การบริหารจัดการกีฬา
11.15-12.15 น.	การวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬา
12.15-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	การวางแผนการฝึกซ้อมและการแข่งขัน
14.00-14.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
14.15-16.15 น.	วิทยาศาสตร์การกีฬา
16.15-16.30 น.	ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทำแบบประเมินการฝึกอบรมในวันที่ 1

วันที่ 2

09.00-09.30 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
09.30-10.30 น.	สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีการกีฬา
10.30-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45-11.45 น.	สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีการกีฬา (ต่อ)
11.45-12.45 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.45-13.45 น.	SWOT
13.45-14.45 น.	การประยุกต์ใช้สิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาช่วยในการฝึกซ้อมกีฬา
14.45-15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.00-16.00 น.	การพัฒนาทักษะการคิด
16.00-16.15 น.	ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทำแบบประเมินการฝึกอบรมในวันที่ 2

วันที่ 3

09.00-09.30 น.	กิจกรรมนันทนาการ
09.30-10.30 น.	ความฉลาดทางอารมณ์
10.30-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45-12.15 น.	การจัดการกับอารมณ์ตนเอง
12.15-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	แรงจูงใจกับนักกีฬา
14.00-14.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.15-16.15 น.	เทคนิคของผู้นำทางการกีฬาในการสร้างแรงจูงใจ
16.15-16.30 น.	ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทำแบบประเมินการฝึกอบรมในวันที่ 3

วันที่ 4

09.00-10.00 น.	การสร้างเสริมบุคลิกภาพ
10.00-10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15-11.15 น.	มารยาททางสังคม
11.15-11.45 น.	การวางท่าทางที่สง่างาม
11.45-12.15 น.	การแต่งกาย
12.15-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00-14.00 น.	มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
14.00-15.00 น.	การสร้างมนุษยสัมพันธ์
15.00-15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15-16.15 น.	มนุษยสัมพันธ์เพื่อการเจรจาต่อรอง
16.15-16.30 น.	ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทำแบบประเมินการฝึกอบรมในวันที่ 4 และแบบประเมินในภาพรวม

4. ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถตามหัวข้อของแผนการฝึกอบรมต่างๆ ในชุดฝึกอบรม และได้ทำการแบ่งหัวข้อในการบรรยายตามความสามารถของวิทยากร และผู้วิจัยเองเป็นวิทยากรร่วมในบางหัวข้อการฝึกอบรม

5. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ เอกสาร คู่มือสำหรับวิทยากร คู่มือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกาเขียนแผ่นใส วัสดุประกอบการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ LCD Projector ฯลฯ

6. ทำการสอนตามหลักสูตรและชุดฝึกอบรม ตามกำหนดการวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

7. การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและแผนการฝึกอบรม ในแต่ละแผนการฝึกอบรมผู้วิจัยให้วิทยากรที่ไม่ได้บรรยายในหัวข้อนั้นๆ จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินสำหรับวิทยากร

7.1 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการร่วมกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่

ระดับ 4 ดีเยี่ยม หมายถึง ผู้เข้าร่วมการอบรมทำกิจกรรมครบถ้วนสมบูรณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ระดับ 3 ดี หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรมครบถ้วนสมบูรณ์ ตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น แต่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

ระดับ 2 พอใช้ หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรมครบถ้วนสมบูรณ์ ตามเงื่อนไขที่กำหนด แต่ไม่ค่อยกระตือรือร้น และไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

ระดับ 1 ควรปรับปรุง หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมร่วมทำกิจกรรม แต่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด ไม่กระตือรือร้น ไม่ให้ความร่วมมือ

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

3.50-4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมดีมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมดี

1.50-2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมพอใช้

1.00-1.49 หมายถึง ควรปรับปรุงพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

โดยให้วิทยากร 3 ท่าน ที่ไม่ได้บรรยายในหัวข้อนั้นๆ เป็นผู้ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล เกณฑ์ประเมินพฤติกรรมภาพรวมที่คะแนนเฉลี่ย 2.5

7.2 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่

ระดับ 4 ดีมาก หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติงานได้ถูกต้อง เรียบร้อย

ระดับ 3 ดี หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติงานผิดพลาดเล็กน้อย

ระดับ 2 พอใช้ ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติงานผิดพลาดปานกลาง

ระดับ 1 ควรปรับปรุง ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติงานผิดพลาดอย่างมาก

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

3.50-4.00 หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมดีมาก

2.50-3.49 หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมดี

1.50-2.49 หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมพอใช้

1.00-1.45 หมายถึง ควรปรับปรุงการปฏิบัติ

โดยให้วิทยากร 3 ท่าน ที่ไม่ได้บรรยายในหัวข้อนั้นๆ เป็นผู้ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล เกณฑ์ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมภาพรวมที่คะแนนเฉลี่ย 2.5

ข้อควรคำนึงถึงการใช้หลักสูตร คือ แผนการฝึกอบรมบางแผนอาจมีการประเมินกิจกรรมแตกต่างออกไปจากการประเมินข้างต้น เนื่องจากเป็นแบบฝึกหัด และมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉพาะ โดยมีเกณฑ์และการตรวจสอบให้คะแนนอยู่ในคู่มือวิทยากร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

1. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา

1.1 ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ หลักสูตรและผู้สอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้าร่วมฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา โดยการประเมินด้านคุณลักษณะของวิทยากรในการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้น่าสนใจ การประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาในแต่ละแผนการฝึกอบรม

1.2 ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้าร่วมฝึกอบรม โดยประเมินการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ การประเมินความสามารถของวิทยากรด้านการสอนตามสาระสำคัญของหลักสูตรให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความชัดเจนในการตอบคำถามชัดเจนและตรงประเด็นของวิทยากร

1.3 ประเมินผลผลิต (Output) พิจารณาเฉพาะผลผลิตในแง่ของความรู้สึกละและความคิดเห็นของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรม โดยประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม และการบันทึกผลการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกหลังจากจบหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำทางการกีฬา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

2.1 แบบประเมินสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1.1 แบบประเมินผลหัวข้อการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่

ระดับ 4 มาก หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้ดีมาก
 ระดับ 3 ค่อนข้างมาก หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้ดี
 ระดับ 2 ค่อนข้างน้อย หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้พอใช้
 ระดับ 1 น้อย หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้ควรปรับปรุง

2.1.2 แบบประเมินผลการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมภายหลังเข้ารับการฝึกอบรม

1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเป็นแบบการเขียนข้อมูลส่วนบุคคล

2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่

ระดับ 4 มากที่สุด หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้นำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

ระดับ 3 มาก หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้นำไปใช้ประโยชน์ได้มาก

ระดับ 2 ปานกลาง หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้นำไปใช้ประโยชน์ได้บ้าง

ระดับ 1 น้อย หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการอบรมเรื่องนี้
นำไปใช้ประโยชน์ได้เล็กน้อย

ระดับ 0 ไม่เป็นประโยชน์เลย หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่
การอบรมเรื่องนี้นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย

3) ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร มีลักษณะคำถามเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เพื่อวัดระดับความสามารถของวิทยากรในหัวข้อ การสร้าง
บรรยากาศให้การฝึกอบรมน่าสนใจ การสอนครบถ้วนตามสาระสำคัญของหลักสูตร การตอบ
คำถามชัดเจนและตรงประเด็น ดังนี้

ระดับ 4 มากที่สุด หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าวิทยากรมี
ความสามารถมากที่สุดในแต่ละหัวข้อนั้นๆ

ระดับ 3 มาก หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าวิทยากรมี
ความสามารถมากในแต่ละหัวข้อนั้นๆ

ระดับ 2 น้อย หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าวิทยากรมี
ความสามารถน้อยในแต่ละหัวข้อนั้นๆ

ระดับ 1 น้อยมาก หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่าวิทยากรมี
ความสามารถน้อยมากในแต่ละหัวข้อนั้นๆ

4) ความพึงพอใจในการฝึกอบรม มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 4 ระดับ ในเรื่องของเนื้อหาหลักสูตร เอกสารและอุปกรณ์การอบรม การบริการและ
สถานที่ นอกจากนี้ยังมีข้อความแบบเลือกตอบและการเขียนอธิบาย

ระดับ 4 มากที่สุด หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ
มากที่สุด

ระดับ 3 มาก หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจมาก

ระดับ 2 น้อย หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 น้อยมาก หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ

น้อยมาก

5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และการเขียน
อธิบาย

โดยสรุปแล้ว การประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬา ผู้วิจัย ประเมินใน 3 ส่วนที่สำคัญ คือ 1) ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการ (Process) 3) ประเมินผลผลิต (Output) สรุปได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 สิ่งที่ต้องการประเมิน วิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้และเกณฑ์การประเมิน สำหรับการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ

สิ่งที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
1. การประเมินด้านคุณลักษณะของผู้สอน (ปัจจัยนำเข้า)	ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถาม	แบบประเมินภาพรวม ตอนที่ 3 แบบประเมินความสามารถของวิทยากร ในการสร้างบรรยากาศ	คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง ดีมาก 2.50-3.49 หมายถึง ดี 1.50-2.49 หมายถึง พอใช้ 1.00-1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง
2. การประเมินหลักสูตรและชุดฝึกอบรมฯ (ปัจจัยนำเข้า)	ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถาม	แบบประเมินหัวข้อการฝึกอบรม	ใช้เกณฑ์เดียวกับสิ่งที่ต้องการประเมินในข้อที่ 1
3. การประเมินการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน (กระบวนการ)	ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถาม	แบบประเมินภาพรวม ตอนที่ 2 แบบประเมินการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ ตอนที่ 3 แบบประเมินความสามารถวิทยากร การสอน, ตอบคำถาม	- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด 2.50-3.49 หมายถึง ใช้ประโยชน์ได้มาก 1.50-2.49 หมายถึง ใช้ประโยชน์ได้น้อย 1.00-1.49 หมายถึง ใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุด - ใช้เกณฑ์เดียวกับประเมินในข้อที่ 1
3. การประเมินการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน (กระบวนการ)	เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางการกีฬาที่เป็นจริง กับภาวะผู้นำทางการกีฬาที่คาดหวังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	- แบบสอบถามภาวะผู้นำทางการกีฬาที่เป็นจริง - แบบสอบถามภาวะผู้นำทางการกีฬาที่คาดหวังในอนาคต	- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำสูงมาก 3.50-4.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำสูง 2.50-3.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำน้อย 1.00-1.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำน้อยที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

สิ่งที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
4. ความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้เข้ารับบริการ	- ให้กลุ่มทดลองตอบแบบประเมินในภาพรวม	- แบบประเมินภาพรวมตอนที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรมภาวะผู้นำ	- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 2.50-3.49 หมายถึง พึงพอใจมาก 1.50-2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย
ผลการฝึกทางกายภาพ	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นและ	- แบบบันทึกผลการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและความรู้สึก	- สรุปผลการอภิปรายความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลังจบหลักสูตรฯ (ผลผลิต)	ความรู้สึก เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม	คิดเห็นและความรู้สึกหลังการจบหลักสูตร	โดยการเขียนบรรยาย

3. การสร้างเครื่องมือประเมินหลักสูตร

3.1 กำหนดประเด็นที่จะสอบถาม แล้วเขียนเป็นข้อคำถาม

3.2 หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ด้านบริหารการกีฬา 1 ท่าน ด้านบริหารการศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ 1 ท่าน ด้านพลศึกษา สังคมวิทยาการกีฬาและวิทยาศาสตร์การกีฬา 1 ท่าน และด้านการวิจัยทางการศึกษา 1 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งประเด็นที่ถาม ลักษณะข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ และพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

3.3 คัดเลือกข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขตามที่ยุ่เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นการประเมินหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินหลักสูตรในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถามหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามต่าง ๆ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าที (t-test)

4.2 ข้อมูลจากการสำรวจความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจบหลักสูตร ฝึกอบรม ค่าร้อยละ (%) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.3 แก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาจากปัญหาที่พบ

4.4 จัดทำหลักสูตรชุดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางการกีฬาให้มีความสมบูรณ์

